

Rotterdam
Rijksmuseum
Kunst & Cultuur
2008

Kunstprijzen in Rotterdam

Kunstprijzen in Rotterdam

Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur
December 2006

Kunstprijzen in Rotterdam

Inleiding

Overheden en particuliere instellingen kennen kunstprijzen toe. Dat gebeurt de laatste jaren steeds vaker, in Rotterdam en daarbuiten. Onlangs werd voor de eerste maal de Cultuurpenning Rotterdam uitgereikt als aanvulling op de tientallen reeds bestaande prijzen in deze stad. Door ingrijpen van de gemeenteraad werd onlangs eenmalig de Designprijs Rotterdam in ere hersteld, een prijs die enkele jaren daarvoor door diezelfde Raad bewust nog buiten het cultuurplanbudget werd geplaatst. Prijzen hebben de aandacht.

In 2006 werden vier Rotterdamse kunstprijzen voor het eerst uitgereikt. Voor 2007 staan weer drie nieuwe kunstprijzen op stapel. Het toekennen van prijzen in de kunstsector is dus populair. Waarom is dit het geval? Waartoe dienen kunstprijzen en wat wil men er mee bereiken? Hoe is de situatie in Rotterdam? Hebben we onderhand niet voldoende prijzen of zijn er nog witte vlekken? Hoe kan het instrument van kunstprijzen zinvol deel uitmaken van het algemene kunst- en cultuurbeleid van de gemeente? Wat is de verhouding tot het particulier initiatief dat ook prijzen toekent?

In dit advies gaat de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur in op het onderwerp kunstprijzen. De Raad tracht de hiervoor geformuleerde vragen te beantwoorden. Het advies mondt uit in enkele aanbevelingen om prijzenbeleid in te passen in het algemene kunst- en cultuurbeleid van de gemeente Rotterdam. Tevens bevat het advies een bijlage waarop alle op dit moment bestaande kunstprijzen in Rotterdam staan vermeld met een korte toelichting over de doelstelling van de prijs, de toekennende instantie en het jaar van instelling. De Raad is voornemens dit overzicht de komende tijd bij te houden en ook uit te breiden met een beschrijving van de aard van de prijzen.

Omschrijving

In dit advies wordt voor het gemak gesproken over kunstprijzen. Kunst wordt hier echter breed opgevat als 'behorend tot het esthetische domein'. Een architectuurprijs is ook een kunstprijs. We beperken ons hier tot prijzen die uitgereikt worden door een Rotterdamse organisatie of een organisatie uit de regio. We laten hierbij dus provinciale, landelijke en internationale overheden of instellingen buiten beschouwing. Rotterdam kent, op het moment waarop dit advies wordt vastgesteld, enkele tientallen kunstprijzen. Ze worden niet alleen door de gemeentelijke overheid toegekend, maar ook en vooral door particuliere instellingen en deze weer gedeeltelijk op basis van een financiële bijdrage van de gemeente. Ook particuliere prijzen krijgen vaak een officieel tintje, bijvoorbeeld door uitreiking in de Burgerzaal van het Stadhuis en zo mogelijk door de Burgemeester. Door het beschikbaar stellen van faciliteiten voor de uitreiking, maar ook de subsidierelatie met toekennende instellingen draagt de gemeente feitelijk bij aan de uitreiking van vele prijzen.

Dit advies gaat niet over algemene Rotterdamse prijzen die ook terechtkomen in de culturele sector. Gelukkig ontvangen Rotterdamse kunstenaars en kunstinstellingen regelmatig prijzen met een breed bereik, zoals de Wolfert van Borsselepenning, de Erasmusspeld of de Paul Nijghpenning. Ook de Rotterdam Promotieprijs komt vaak in de culturele sector terecht. Hieruit blijkt eens te meer het belang van de cultuursector als onderdeel van het brede stedelijk weefsel.

De vorm

Kunstprijzen nemen uiteenlopende materiele vormen aan. Soms gaat het uitsluitend om een speld, een legpenning of een oorkonde. Gebruikelijk is ook een geldbedrag, al dan niet vrij te besteden. Soms bestaat de prijs uit een faciliteit: de uitgave van een boek, een financiële bijdrage aan een project of productie (een tentoonstelling, een compositie), soms de kosten van het maken van een reis of de toekenning van een studiebeurs. In dit advies worden deze vormen tezamen behandeld en veelal niet verder gespecificeerd. De keuze van de materiële vorm van de prijs is vaak afhankelijk van de bron, de toekennende organisatie. Soms is dat een vermogensfonds, soms een kunstproductiebedrijf, soms een overheidsorgaan. Iedere organisatie, dus iedere prijs, kent een eigen geschiedenis en praktijk.

We kunnen een onderscheid maken tussen een oeuvreprijs en een prijs voor één bepaald kunstwerk. De eerste vorm heeft vooral het karakter van een eerbetoon (de kunstenaar wordt dank gezegd voor zijn langjarige bijdrage aan de ontwikkeling van de kunst), de tweede vorm heeft meer een stimulerend karakter: een bepaald kunstwerk wordt met lof overladen om de kunstenaar te stimuleren op de ingeslagen weg door te gaan. Voor oeuvreprijzen is over het algemeen een zekere rijpheid nodig, terwijl stimuleringsprijzen vaak toegekend worden aan jonge kunstenaars. Dit laatste is echter geen wet van Meden en Perzen: grote landelijke literaire prijzen zoals de AKO Literatuurprijs en de Librisprijs die met veel media-aandacht worden uitgereikt hebben betrekking op één bepaald boek, ongeacht de leeftijd van de auteur. Hier is het marktmechanisme aan het werk, want deze prijs stimuleert de verkoop van het gelauwerde boek in hoge mate.

Ook kunnen we onderscheid maken op basis van de toekennende instantie. Zo onderscheiden we prijzen toegekend door de overheid, door instellingen, door particulieren of door commerciële ondernemingen. Wat de overheid betreft, in Rotterdam zien we naast gemeentelijke prijzen nu ook een enkele keer een deelgemeentelijke kunstprijs opduiken (de Stampijprijs IJsselmonde, de Cultuurprijs Charlois).

Instellingsprijzen vallen in twee groepen uiteen. Er zijn prijzen van instellingen die uitsluitend bestaan voor de toekenning van een prijs (bijvoorbeeld de Stichting Designprijs Rotterdam, de Stichting De Laurenspenning) en er zijn prijzen van algemene culturele instellingen die ook met andere taken zijn belast (zoals de drie prijzen van het Anjerfonds Rotterdam, tegenwoordig Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland, de vele prijzen van onze film- en poëziefestivals). Ook onderwijsinstellingen, met name het kunstvakonderwijs, kennen prijzen toe aan afstudeerders. Particuliere prijzen, prijzen beschikbaar gesteld uit het privévermogen van

een natuurlijk persoon kent Rotterdam niet veel. De Pendrecht Cultuurprijs kan hiertoe worden gerekend en ook de onlangs voor de eerste maal toegekende Promotieprijs, beschikbaar gesteld aan een afstuderende van het Piet Zwart Instituut, de tweedefase-opleiding van de Willem de Kooning Academie. Commerciële kunstprijzen kent Rotterdam niet. Dergelijke prijzen zijn gewoonlijk onderdeel van het marketing- of sponsorbeleid van een onderneming. Daarmee zij niet gezegd dat ze onbelangrijk zijn. De Sikkensprijs heeft in Nederland een behoorlijke status, net als literaire prijzen zoals de AKO Literatuurprijs. Lokaal zijn ze echter schaars.

Ten slotte kan nog een onderscheid worden gemaakt tussen open en gesloten procedures. Sommige prijzen worden uitgereikt op grond van een openbare competitie. Zo worden er tiplijsten en toplijsten gemaakt van boeken die tijdens de beoordelingsprocedure door iedereen gelezen kunnen worden en die door literatuurrecensenten uitgebreid worden becommentarieerd. Of er worden prijzen toegekend na een tentoonstelling waar het publiek van de genomineerde werken kennis heeft kunnen nemen. In combinatie met de publicatie van een juryrapport is aldus het werk van de jury controleerbaar en kan onderwerp zijn van bijval of kritiek. Discussie wordt zelfs gestimuleerd en draagt bij aan de 'impact' van de prijs. Algemene prijzen voor een geheel oeuvre van een kunstenaar hebben vaak een wat minder controleerbaar karakter. Er is altijd wel een juryrapport, maar over de toekenning ontstaat zelden of nooit debat en dat is eigenlijk ook niet de bedoeling, want discussie over de toekenning verstoort de feestvreugde.

Toename van het aantal prijzen

De eerste kunstprijs in de Westerse geschiedenis was de Prix de Rome, door de Franse Académie Royale de Peinture et de Sculpture in 1663 ingesteld. De prijs bestond uit een reisbeurs naar Rome, een stad die toen beschouwd werd als het heiligdom van de artistieke traditie, de bron van de Europese beschaving. De eerste Nederlandse staatskunstprijs is ingesteld in 1808, eveneens in de vorm van een Prix de Rome en wel in opdracht van de eerste Nederlandse koning, Lodewijk Napoleon. Deze Prix de Rome bestaat (met onderbreking) nog steeds.

In 2004 kende Nederland ongeveer 700 kunstprijzen. Daarmee werd in 25 jaar een vervijfvoudiging van het aantal kunstprijzen bereikt. De instelling en toekenning van dergelijke prijzen is blijkbaar de afgelopen paar decennia populair geworden. Wat is de verklaring voor deze groei? Het toekennen van prijzen voldoet op de een of andere wijze aan een actuele behoefte van de samenleving. Wellicht heeft deze toename te maken met een sterker gevoelde behoefte om onderscheid te maken, om verschillen zichtbaar te maken. Misschien duidt deze groei erop, dat de heersende ideologie in de samenleving minder egalitair is dan in de jaren zeventig. We praten tegenwoordig ook makkelijker over elite(vorming), over excellerende studenten, over differentiatie en selectie, over het bevorderen van talent.

Wellicht verklaren algemene maatschappelijke tendensen de toename van prijzen in het algemeen en kunstprijzen in het bijzonder. Een voorbeeld kan dit verduidelijken. Het in 1972 door de Rotterdamse Kunststichting

opgerichte festival Film International (tegenwoordig International Film Festival Rotterdam) was oorspronkelijk non-competitief ingesteld. Oprichter Huub Bals was fel tegen competitie: aan alle films diende in gelijke mate aandacht te worden gegeven. Hij kon echter niet voorkomen dat de Kring van Nederlandse Filmjournalisten vanaf 1983 tijdens het festival een prijs toekende aan een bepaalde film (in de vorm van een distributieggarantie voor Nederland). In de jaren '90 kreeg het filmfestival meer en meer prijzen en nu staat het prijzenfestival zeer in de aandacht van media en publiek. De tijdgeest vraagt blijkbaar om competitie.

Waarom kunstprijzen?

We kunnen in het algemeen de volgende motieven voor instelling en toekenning van een prijs noemen.

Een prijs betekent aandacht voor de kunstenaar, werkt stimulerend op zijn carrière, moedigt talent aan.

Een prijs kan ook een beloning achteraf zijn voor een geslaagde carrière of kan gezien worden als een schouderklopje in de fase van 'midcareer'.

Een prijs betekent ook aandacht voor de toekennende instantie, vestigt de aandacht op de instelling of het festival.

Een kunstprijz betekent aandacht voor kunst als maatschappelijk fenomeen, wijst op het belang van kunst in de samenleving.

Een prijs vestigt de aandacht op de stad waarin de prijs wordt uitgereikt, versterkt het imago van de stad als kunststad.

Een prijs bevestigt ook het relatieve belang van een bepaalde kunstdiscipline: een discipline die zich wat miskent voelt gebruikt graag een prijs om zich relatief wat sterker te maken, om op te vallen en om aandacht te vragen.

Een prijs uitgereikt of gesponsord door een onderneming draagt bij aan de naamsbekendheid van die onderneming.

Uit interviews met kunstenaars blijkt dat zij over het algemeen de toekenning van een prijs waarderen. Principiële weigeraars zijn er niet veel. Men stelt, dat prijzen over het algemeen wel effect hebben. Een prijs helpt de jonge kunstenaar om zich verder te ontwikkelen. Een prijs zorgt ervoor dat bijvoorbeeld een beeldend kunstenaar makkelijker een galerie binnenkomt; een subsidie-aanvraag bij een fonds wordt kracht bijgezet met een prijs. Prijzen worden door kunstenaars dan ook bijna altijd in het cv vermeld. Bij het overlijden van een kunstenaar worden ontvangen prijzen meestal genoemd in eventuele necrologieën in kranten, maar ook in artikelen die (soms lang) na het overlijden verschijnen. (In artikelen over de in 1992 overleden Rotterdamse schrijver Cornelis Bastiaan Vaandrager wordt bijna altijd vermeld, dat hij de Anna Blamanprijs heeft gekregen.) Ook maatschappelijk gezien heeft een prijs blijkbaar waarde.

Het maatschappelijk aanzien van een prijs wordt in hoge mate bepaald door de kwaliteit van de jury die de prijs toekent. Het gezag van de individuele juryleden bepaalt in hoge mate het aanzien van een prijs. Kunstbobo's en geslaagde kunstenaars worden daarom vaak voor jury's gevraagd. Het daardoor wat incestueuze karakter van jury's wordt over het algemeen niet als een bezwaar gezien, integendeel. Ook aan de kwaliteit van het juryrapport of de laudatie wordt grote waarde gehecht.

Werken met een jury kan tot 'ongevaarlijke' of voorspelbare keuzes leiden. Voor een prijs die juist waardering voor vernieuwing tot uitdrukking wil brengen, zoals in Rotterdam de Pendrecht Cultuur Prijs, wordt dan ook een andere vorm gekozen. Jaarlijks wordt één telkens wisselende persoon aangezocht om de prijswinnaar te bepalen en het juryrapport op te stellen. Deze formule leidt tot frisse resultaten en vermijdt routine in de toekenning van de prijs.

Voor de prijsuitreikende instantie is de publiciteit rondom de prijstoekenning en uitreiking van belang. Dit geldt natuurlijk zeker als de prijs afkomstig is van een commerciële onderneming. Maar ook gemeentelijke instanties en culturele instellingen hechten grote waarde aan publicitaire uitstraling in de media. Fondsen stellen prijzen in om aandacht op hun bestaan te vestigen en daarmee bijvoorbeeld donateurwerving te ondersteunen. Publiciteit is, naast de kwaliteit van de jury, een belangrijk aspect bij het beoordelen van de betekenis van een prijs.

Slachtvee

Kunstprijzen zijn niet onomstreden. In een recent nummer van het beeldende-kunsttijdschrift Metropolis M breekt NRC-criticus Hans den Hartog Jager de staf over de wildgroei aan kunstprijzen. Het gaat de organisatoren volgens hem niet om de winnaars van de prijzen, maar om zichzelf. Prijzen zijn tweederangs marketingsinstrumenten van organisatoren die er vooral op uit zijn de aandacht op zichzelf te vestigen. "Die aandacht proberen ze te krijgen door het masker van de altruistische kunstminnaar op te zetten en in die hoedanigheid een willekeurig gekozen groep kunstenaars, gelokt met geld of roem, als slachtvee voor zich uit te jagen."¹

Volkskrantcriticus Sacha Bronwasser bestrijdt haar collega heftig. De organisaties die prijzen toekennen zijn meestal helemaal niet zo bekend en zelden uit op eigen roem. Voor kunstenaars zijn prijzen hard nodig: prijzen horen bij de gewijzigde marktverhoudingen waarin subsidies geen automatisme zijn. Dat er zoveel prijzen zijn komt door de voortgaande differentiatie op het terrein van de beeldende kunst. Er zijn zoveel kunstvormen en kunststromingen dat we al lang niet meer met één prijs kunnen volstaan. "Kunstprijzen zijn een zegen voor de kunstenaars. Er kunnen er nog best een paar bij."²

Adviezen

In het gemeentelijke kunst- en cultuurbeleid spelen prijzen geen grote rol. Dat lijkt terecht. Regelgeving en subsidiëring, planning en accommodatiebeleid zijn de peilers van gemeentelijk cultuurbeleid. Toch kunnen prijzen een eigen, bescheiden rol spelen in een breder beleid. Met prijzen kunnen kleine, gerichte prikkels worden uitgereikt. Het is bij uitstek een positief werkend instrument dat blijdschap en dankbaarheid en soms discussie en betrokkenheid teweegbrengt. Daarbij komt dat het een goedkoop instrument is. Prijzen zijn soms symbolisch en anders beperkt

¹ Metropolis M augustus/september 2006, pag. 27

² Volkskrant 14 september 2006, pag. 10

van omvang. Vaak zijn de kosten van de toekenning en uitreiking hoger dan de financiële waarde van de prijs.

Een klein beetje aandacht doet soms wonderen, zouden we willen zeggen. Die aandacht moet vooral gericht worden ingezet. Prijzen kunnen sectoren of deelgebieden van het culturele leven die om bepaalde beleidsmatige redenen meer aandacht verdienen in het zonnetje zetten. Een voorbeeld. Nu we praten over het belang van creatieve industrie en gemeentelijk economisch en ruimtelijk beleid wordt ingezet om dat belang in Rotterdam te versterken, kunnen kunstprijzen mede voor dat doel ingezet worden. Stel dat we het van belang vinden dat Rotterdam gepromoot wordt als stad van de popmuziek. Dan is het verstandig daar een prijs tegenover te stellen. Niet per sé voor een popmusicus, want in deze wereld zijn producenten, podia, scouts, dj's, vj's en technici vaak even belangrijk. De drie tot voor kort in Rotterdam bestaande prijzen voor popmuziek zijn helaas om onduidelijke redenen alle ter ziele gegaan. Alle reden om met een nieuwe prijs te beginnen.

Een ander voorbeeld. Als Rotterdam zichzelf wil promoten als designstad, dan is het verstandig om de Designprijs Rotterdam te handhaven. Bij de vorm van die prijs (die voor het laatst in 2002 is uitgereikt) kunnen wel wat kanttekeningen worden geplaatst (vooral de tentoonstelling er omheen was wel erg duur) maar het geheel schrappen van de prijs uit het cultuurplanbudget zoals het vorige gemeentebestuur deed was niet verstandig, gelet op de Rotterdamse ambities op het gebied van design. Gelukkig is de toekenning van de prijs voor 2007 veilig gesteld, maar prijzen moeten het van continuïteit hebben.

Rotterdamse kunstprijzen komen vooral in de traditionele kunstsectoren terecht. Muziek, dans, beeldende kunst, letterkunde, film en architectuur. Er is bijvoorbeeld geen prijs expliciet voor participatiebevordering. Er is evenmin een prijs voor kunsteducatie. Toch zijn dat werkvelden die sedert decennia veel bestuurlijke aandacht hebben gekregen. Een prijs kan een stimulerend effect hebben op de organisatoren van gemeenschapskunst en kunsteducatie. Dat was ook de reden, dat de Mondriaan Stichting onlangs een prijs in het leven riep voor het beste 'multiculturele' project van een Nederlands kunstmuseum. De instelling van deze prijs leidde tot veel discussie in de museumsector. Maar discussie is niet slecht voor een prijs.

Kortom, kunstprijzenbeleid is een klein, maar wel bruikbaar element in het gemeentelijk cultuurbeleid. Mits strategisch ingezet kan het positieve effecten hebben. Daar komt bij, dat de gemeente niet altijd officieel het initiatief hoeft te nemen. Uit het overzicht bij dit advies blijkt, dat de gemeente zelf relatief weinig prijzen verstrekt en dat veelal aan het particulier initiatief en aan de kunstinstellingen overlaat. Van belang is wel dat gemeentelijke bestuurders in hun contacten met burgers, instellingen en ondernemingen laten merken, dat ze kunstprijzen van belang vinden, dat ze initiatieven ondersteunen en dat ze zonodig bereid zijn om faciliteiten ter beschikking te stellen om een feestelijke uitreiking mogelijk te maken. Alleen daar waar particulier initiatief niet van de grond komt en er toch een gemeentelijk belang aanwezig is zou de gemeente zelf een prijs kunnen instellen en toekennen.

We zouden in Rotterdam iets meer kunnen doen met de prijswinnaars. We kunnen ze immers beschouwen als potentiële ambassadeurs van de stad. Jaarlijks zou een overzicht gepubliceerd kunnen worden van prijswinnaars met een korte omschrijving van de gronden van toekenning. Er zou in artikelen over gepubliceerd kunnen worden. Een debat over prijzen uit het verleden geeft een beeld van dat verleden en draagt bij aan de geschiedschrijving van het Rotterdamse culturele leven.

Winnaars uit het verleden zouden vaker benaderd kunnen worden om deel te nemen aan bijeenkomsten. Er zou zelfs een 'netwerk' van prijswinnaars kunnen worden gevormd waarmee de stad actief kan laten zien welke kwaliteit men in huis heeft. Een en ander betekent wel dat de prijstoekennende instellingen de winnaars moeten blijven volgen. Dat gebeurt niet altijd consequent. Zo verliest het kunstvakonderwijs vaak zijn afgestudeerde studenten, waaronder prijswinnaars, uit het oog.

Conclusies en aanbevelingen:

- a Gebruik kunstprijzen strategisch. Beloon Rotterdamse kunstenaars om duidelijk te maken dat Rotterdam een belangrijke kunststad is. Steun jonge kunstenaars op hun weg in een carrière om duidelijk te maken dat de kunstsector in Rotterdam jong en vitaal is.
- b Zet kunstprijzen vaker in om bepaalde sectoren die om bepaalde redenen hoog scoren in het gemeentelijk beleid onder de aandacht te brengen. Denk daarbij vooral aan jongere kunst disciplines, zoals popmuziek, mode, gemeenschapskunst, urban culture en dergelijke. En waarom geen prijs toegekend aan het best functionerend lokaal cultureel centrum?
- c Kunstprijzen kunnen ook buiten de kring van kunstenaars toegekend worden. Curatoren, educatoren en programmeurs zijn weliswaar eerder intermediairs dan kunstenaars, maar bij het programmeren en maken van tentoonstellingen is steeds meer sprake van eigen persoonlijke, artistieke interpretaties.
- d Beschouw prijswinnaars als ambassadeurs van de stad Rotterdam en doe meer met deze winnaars bij de versterking van het gewenste imago van de stad.
- e Vergroot de aandacht rondom de prijsuitreiking. Gebruik de prijs om meer over kunst disciplines in Rotterdam te vertellen en om het verhaal over de geschiedenis van kunst in Rotterdam te verdiepen.
- f Stimuleer als gemeentebestuur op informele wijze dat Rotterdamse ondernemers en het maatschappelijk middenveld zelf prijzen instellen en toekennen. Ondersteun die particuliere prijzen zoveel mogelijk door de uitreiking facilitair te ondersteunen en door deze bij te wonen. Gemeenteraadsleden zouden vaker prijsuitreikingen kunnen bijwonen.

Kunstprijzen in Rotterdam, een voorlopig overzicht

Pierre Bayleprijs voor de kunstkritiek.

Ingesteld in 1956 door de Rotterdamse Kunststichting, jaarlijks toegekend aan een Nederlandse kunstcriticus in wisselende disciplines (toneel, dans muziek, film, architectuur, letteren, design). Het betreft hier een oeuvreprijs. De organisatie is in handen van de Stichting Pierre Bayle.

Laurenspenning Rotterdam

Deze jaarlijkse prijs wordt toegekend aan personen als waardering voor de wijze waarop zij zich hebben ingezet voor de Rotterdamse samenleving op het gebied van kunst en cultuur. Vooral de mate waarin zij anderen hebben geïnspireerd is aanleiding tot het verlenen van deze onderscheiding.

Organisatie: Stichting De Laurenspenning te Rotterdam. De penning wordt sinds 1959 toegekend.

Drempelprijs

De Drempelprijzen zijn in 1962 ingesteld door de Rotterdamse Kunststichting en worden toegekend aan een afstuderende van de Willem de Kooning Academie. Momenteel worden jaarlijks drie Drempelprijzen toegekend, voor autonome beeldende kunst, voor toegepaste kunst en aan een student van de docentenopleiding. Met het wegvallen van externe taken van de Kunststichting worden sinds twee jaar de prijzen (als gemeentelijke kunstprijzen) toegekend door een samenwerkingsverband van de gemeentelijke dienst Kunst en Cultuur en de Willem de Kooning Academie die de jury benoemt en de prijsuitreiking verzorgt. De Drempelprijzen worden toegekend op basis van het afstudeerwerk.

Drie prijzen van het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland

Sinds 1965 reikt het Anjerfonds Rotterdam, thans het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland, jaarlijks een oeuvreprijs uit aan een kunstenaar uit Rotterdam of de regio Rijnmond, afwisselend aan een beeldend kunstenaar, een musicus en een literator, onder de respectievelijke naam Hendrik Chabotprijs, Elly Amelingprijs en Anna Blamanprijs.

Iktinosprijs

De prijs is in 1969 ingesteld door de architect H.A. Maaskant en wordt jaarlijks uitgereikt aan een student van de Academie voor Bouwkunst Rotterdam die in het afgelopen studiejaar een kwalitatieve bijdrage heeft geleverd aan onderwijs, onderzoek en praktijk van architectuur en stedenbouw. Het gaat hier nadrukkelijk om tussentijdse studieresultaten en niet om afstudeerwerk.

Maaskantprijs van de Willem de Kooning Academie.

Ook deze prijs is in 1969 ingesteld door de Rotterdamse architect H.A. Maaskant, tevens oud-bestuurslid van de Willem de Kooning Academie, ter stimulering van jonge kunstenaars en ontwerpers bij hun eerste stappen in de beroepspraktijk. De prijs wordt eens in de twee jaar uitgereikt aan een student of recent afgestuurde kunstenaar van de Academie. Organisatie: Willem de Kooning Academie. De prijs heeft de vorm van een reisbeurs.

Rotterdam-Maaskantprijzen

De Stichting Rotterdam-Maaskant is in 1976 opgericht door, eveneens, de architect H.A. Maaskant. De stichting kent twee prijzen toe, sinds 1976 in even jaren de 'grote' Rotterdam-Maaskantprijs en sinds 1985 in oneven jaren de 'jonge' Rotterdam-Maaskantprijs voor jonge architecten. De grote Rotterdam-Maaskantprijs is bedoeld voor publicistische, docerende en/of wetenschappelijke arbeid op het terrein van bouwkunst. De jonge Rotterdam-Maaskantprijs is een aanmoedigingsprijs voor jonge Nederlandse architecten en wel voor het ontwerp van een bouwkundig object of een stedenbouwkundig project.

Prijs Amateurschildersconcours

Sinds 1988 wordt op dit (inmiddels jaarlijkse) concours voor niet-professionele beeldende kunstenaars uit de regio Rijnmond een prijs uitgereikt. De organisatie ligt bij de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam en de prijswinnaar wordt gekozen uit tentoongestelde werken in de categorie tekenen, schilderen, grafiek en beeldhouwen.

Rotterdamse Bouwkwaliteitsprijs

Deze jaarlijkse prijs is in 1991 ingesteld door de gemeente Rotterdam om de kwaliteit van woningbouwplannen in Rotterdam te verhogen. Architectonische kwaliteit is een van de criteria voor toekenning van deze prijs, naast woongenot, duurzaamheid, ontwikkelproces en dergelijke. Omdat esthetiek mede een rol speelt wordt de prijs in dit overzicht opgenomen. Een jury kiest op basis van een lijst van genomineerden, opgesteld door de gemeentelijke dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting. Organisatie: dienst Stedebouw en Volkshuisvesting van de gemeente Rotterdam.

Dutilhprijs

Deze prijs is in 1992 ingesteld door het Historisch Genootschap Roterodamum, bij het afscheid van de heer mr. J. Dutilh als voorzitter van het genootschap. De prijs wordt eenmaal per twee jaar toegekend aan de beste publicatie over de geschiedenis van Rotterdam, verschenen in de voorgaande twee jaren. De Dutilhprijs wordt mede mogelijk gemaakt door de Jurriaanse Stichting en de Stichting Bevordering van Volkskracht.

Designprijs Rotterdam

Sinds 1992 kent de Stichting Designprijs Rotterdam om de twee jaar een prijs toe aan een recent designproduct van een Nederlandse vormgever. Er wordt gekozen uit een reeks objecten, gepresenteerd op een tentoonstelling oorspronkelijk in de Kunsthal, thans Museum Boijmans Van Beuningen. De organisatie is nauw verwant met het museum.

International Film Festival Rotterdam.

Het filmfestival kenmerkt zich inmiddels door een prijzenregen. De afgelopen decennia zijn steeds meer prijzen toegevoegd aan het festival.

- In 1995 werd door de festivalorganisatie de Tiger Awards Competitie ingesteld voor eerste en tweede speelfilms. Thans worden in dit kader drie VPRO Tiger Awards uitgereikt aan jonge filmmakers.
- Voor korte films wordt sinds het festival 2005 de Tiger Club Competitie georganiseerd. Aan drie winnaars wordt een Tiger Club Award toegekend.

- Tijdens het festival wordt ook de Firesci Prijs van de internationale filmkritiek uitgereikt (ingesteld in 1990).
- Sinds 1983 reikt de Kring van Nederlandse Filmjournalisten tijdens het festival de KNF Award uit.
- Festivalbezoekers kennen via stemkaarten een publieksprijs toe, de Tiscali Publieksprijs.
- Een jongerenjury kent de MovieZone Award toe: deze prijs is door het festival ingesteld in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Filmeducatie.
- De jury van Netpac kent een prijs toe aan de beste Aziatische speelfilm op het festival.
- Het Prins Claus Fonds kent aan een CineMart-deelnemer uit een zuidelijk land een extra bijdrage, een filmgrant, toe.
- Tijdens de CineMart worden sinds 2005 in samenwerking met Arte France Cinéma twee Awards toegekend voor de ontwikkeling en productie van onafhankelijke cinema.
- Sinds het festival van 2003 wordt door een jury een prijs toegekend aan de beste film over mensenrechten die op het festival wordt vertoond. De prijs is ingesteld door de Stichting Doen in samenwerking met Amnesty International.
- Sinds het festival van 2006 wordt ook de Prix UIP voor een korte film uitgereikt.

Poetry International Festival

Tijdens dit festival wordt jaarlijks de C. Buddingh' Prijs uitgereikt voor het beste Nederlandstalige poëziedebuut van het afgelopen seizoen. Eens in de twee jaar wordt de Brockwayprijs voor een vertaling uitgereikt. Recent is het festival uitgebreid met drie Gedichtendagprijzen, toe te kennen aan de drie beste gedichten die in het voorgaande jaar zijn gepubliceerd. Organisatie van deze prijzen: Stichting Poetry International.

Job Dura Prijs

De Stichting Job Dura Fonds beloont, voor het eerst in 1996, initiatieven op het gebied van de bebouwde omgeving in de regio Rijnmond, met een prijs voor architectuur, stedenbouw en samenleving. De prijs wordt eens in de twee jaar toegekend en kent een zeer brede culturele en maatschappelijke doelomschrijving. De organiserende Stichting Job Dura Fonds zal er wellicht verbaasd over staan deze prijs op een overzicht van kunstprijzen aan te treffen, maar de culturele criteria die mede worden gehanteerd bij de toekenning van de prijs geven hiervoor voldoende motief.

Erasmus Jazz Prijs

De Erasmus Jazz Prijs wordt sinds 1996 jaarlijks uitgereikt aan de winnaar van het Erasmus Jazz Concours, waaraan studenten van de Rotterdam Jazz Academy (een onderdeel van Codarts) kunnen deelnemen. De prijs wordt ter beschikking gesteld door de Stichting tot Steun aan het Rotterdams Studenten Muziekleven en Stichting Vrienden van het Rotterdams Conservatorium en komt tot stand in samenwerking met concert- en congresgebouw de Doelen en het Rotterdams Conservatorium.

Prix d'Harmonie

Een jury kent jaarlijks namens de Rotterdamse sociëteit 'De Harmonie' de Prix d'Harmonie toe aan een student van de Rotterdam Academy for

Classical Music (een afdeling van Codarts). Tijdens de finale die volgt op een serie concerten in de sociëteit wordt ook een publieksprijs toegekend.

Pendrecht Cultuur Prijs

De prijs is in 1997 ingesteld uit particulier vermogen (verkregen uit de opbrengst van de verkoop van onroerend goed nabij de Charloise Lagedijk, vandaar de naam). Stichting Pendrecht Cultuur Prijs reikt de prijs jaarlijks uit aan een persoon of instelling die een belangrijke -en veelal vernieuwende- bijdrage heeft geleverd aan het culturele leven in Rotterdam en directe omgeving. De prijs is niet voor een bepaald kunstwerk maar belooft de inzet van persoon of instelling.

TENT. Academy Awards

De prijs is in 1999 ingesteld door het Centrum Beeldende Kunst (thans Stichting Centrum Beeldende Kunst Rotterdam) en wordt jaarlijks toegekend aan een beeldend kunstenaar die met een videokunstwerk afstudeert aan een Nederlandse academie voor beeldende kunst.

AM NAI Prijs voor jonge architecten

De prijs is in het jaar 2000 ingesteld door het Nederlands Architectuurinstituut tezamen met sponsor AM, projectontwikkelaar. De prijs wordt eens in de twee jaar uitgereikt voor het beste gebouw van een jonge Nederlandse architect (tot 40 jaar).

Cultuurpenning van de gemeente Rotterdam

Ingesteld bij raadsbesluit van 6 maart 2003. De penning wordt uitgereikt aan een persoon of organisatie die

- op cultureel gebied een uitzonderlijke prestatie heeft geleverd
- aan het culturele klimaat in de stad een bijzondere impuls heeft gegeven
- culturele activiteiten heeft geïnitieerd die de participatie aan kunst en cultuur hebben bevorderd.

De eerste penning is in mei 2006 uitgereikt aan Guy Cassiers bij zijn vertrek als artistiek leider van het ro theater.

Dolf Henkes Prijs

Een deel van de nalatenschap van de Rotterdamse kunstenaar Dolf Henkes werd op zijn verzoek bestemd voor een prijs, eens in de twee jaar uit te reiken aan een jonge kunstenaar. Stichting Dolf Henkes heeft de prijs in 2004 voor het eerst uitgereikt.

Hans Baaij Essayprijs

Ingesteld in 2006 door de Stichting Centrum Beeldende Kunst Rotterdam. Deze tweejaarlijkse prijs wordt op basis van ingezonden essays over beeldende kunst in Rotterdam toegekend aan een beeldend kunstenaar.

Promotieprijs

Deze prijs is in 2006 ingesteld door een anonieme particulier en wordt jaarlijks toegekend aan een afstuderende van de Piet Zwart Academie voor een kunstwerk dat gepresenteerd wordt op de afstudeertentoonstelling.

Ontwerpwedstrijd Maak!

Deze prijs is in 2006 voor het eerst toegekend. Met MAAK! krijgen jonge Rotterdamse architecten in het begin van hun carrière de kans een concreet project te realiseren. MAAK! is een initiatief van de dienst Gemeentewerken Rotterdam in samenwerking met het Architectuur Instituut Rotterdam (AIR). Opdrachtgevers worden uitgedaagd een concrete bouwopgave door jong talent te laten maken.

Prix du Port

Deze tweejaarlijkse prijs zal in 2007 voor het eerst worden toegekend aan een student van het Rotterdams Conservatorium, onderdeel van Codarts. De finale van de competitie vindt plaats in het Nieuwe Luxor Theater. Organisatie: een samenwerking van het Rotterdams Conservatorium, het Luxor Theater en het Havenbedrijf Rotterdam.

Multimediaprijs van de Hogeschool Rotterdam

De Hogeschool Rotterdam overweegt vanaf 2007 een prijs toe te kennen op het terrein van multimedia. De prijs is niet specifiek bedoeld voor een student of afgestudeerde van de HRO, maar is gericht op een Nederlandse kunstenaar die een belangrijk kunstwerk heeft gemaakt op het terrein van multimedia.

Scriptieprijs van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur

De Raad overweegt om vanaf 2007 jaarlijks een prijs toe te kennen voor de beste afstudeerscriptie van een student (alle faculteiten) van een Rotterdamse instelling voor wetenschappelijk onderwijs of hogere beroepsonderwijs op het terrein van kunst- en cultuurbeleid.

Stampijprijs IJsselmonde en Cultuurprijs Charlois

Twee deelgemeentelijke cultuurprijzen, waarvan de eerste recent voor de derde keer is uitgereikt. Brede doelstelling, gericht op kleinschalige, vernieuwende culturele activiteiten op deelgemeenteniveau.

Nota bene. Er zijn in Rotterdam veel meer kunstprijzen dan in dit overzicht (opgesteld in november 2006) worden genoemd. Met name in de sector amateuristische kunstbeoefening worden op concoursen, wedstrijden, festivals en dergelijke vele prijzen toegekend. Dat is van groot belang voor de deelnemers en voor de organisatoren. In dit overzicht worden echter alleen die prijzen opgenomen die ook buiten de kring van de deelnemers zichtbaar zijn. Dat kan blijken uit persberichten, tentoonstellingen, voor publiek toegankelijke uitreikingen en dergelijke. In dit overzicht staan derhalve alleen prijzen genoemd met een min of meer externe betekenis. De redacteur van dit overzicht pretendeert geen volledigheid. Aanvullingen zijn welkom.